

Socialkontoret

Marita Lindell Jansson
Medicinskt ansvarig sjuksköterska
08-581 696 35
marita.lindell-jansson@upplands-bro.se

Datum
2022-11-17

Riktlinje för verksamhetschef enligt HSL

Verksamhetschef enligt Hälso- och sjukvårdslagen 4:2

Inom hälso- och sjukvård ska det enligt 4 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) finnas en verksamhetschef som ansvarar för den hälso- och sjukvård som bedrivs inom verksamheten. I Upplands-Bro kommun ligger detta verksamhetschefsansvar hos respektive enhetschef som bedriver verksamhet där kommunal hälso-och sjukvård ingår.

Vårdgivaren ansvarar för att verksamhetschefen har tillräcklig kompetens för uppgiften. Verksamhetschefen representerar vårdgivaren och har ett samlat ledningsansvar för hälso- och sjukvården inom sin verksamhet. Det samlade ledningsansvaret omfattar ett administrativt samt ett medicinskt ledningsansvar. I det samlade ledningsansvaret ingår att ansvara för att hälso- och sjukvården utförs på ett säkert sätt med god kvalitet och kostnads-effektivitet, att verksamheten har en hög patientsäkerhet och att hälso- och sjukvård inklusive rehabilitering är av god kvalitet.

I de fall verksamhetschef inte har medicinsk kompetens har denna att överlåta till någon inom verksamheten som har tillräcklig medicinsk kompetens och erfarenhet, som uppdrag att utföra enskilda ledningsuppgifter, till exempel utföra uppgifter inom ramen för det medicinska ledningsansvaret (4 kap. 5 § hälso- och sjukvårdsförordningen).

Det är specifika ledningsuppgifter som kan överlåtas och inte verksamhetschefsens samlade ledningsansvar för den hälso- och sjukvård som bedrivs i verksamheten. Verksamhetschef som uppdrar åt annan med formell kompetens att fullgöra vissa ledningsuppgifter bör tydligt ange uppdragets omfattning och eventuella inskränkningar i uppdragstagarens befogenheter.

Verksamhetschefen har dock alltid kvar det samlade ledningsansvaret för verksamheten d v s att säkerställa att patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet i vården tillgodoses. Verksamhetschefen ska utse en fast vårdkontakt för patienten, dvs patientansvarig sjuksköterska, för att tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet enligt vad som anges i 6 kap. 2 § patientlagen (2014:821).

Verksamhetschefen ansvarar för att organisera hälso- och sjukvårdsverksamheten så att den tillgodoser hög patientsäkerhet, kvalitet och kostnadseffektivitet. Patienter, anhöriga, medarbetare och även tillsynsmyndigheten, inspektionen för vård och omsorg, IVO, ska kunna vända sig till verksamhetschefen med frågor om hälso- och sjukvården. Verksamhetschefen har också ansvar för att nämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete enligt Socialstyrelsens författningssamling 2011:9 följs. Det är därför viktigt att den som har uppdraget är tillgänglig och har god insyn i verksamheten.

I ansvaret ingår att se till att resursers användning och bemanning är optimal för att uppnå en god och säker vård, att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete och att i samråd med MAS anmäla hälso- och sjukvårdspersonal som utgör en patientsäkerhetsrisk till IVO. Verksamhetschefen ansvarar för att säkerställa att patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet i vården tillgodoses samt att kontinuerligt samråda och samverka med MAS. Verksamhetschefen ansvarar för att skapa strukturer och processer för att möjliggöra delaktighet i ett aktivt kvalitetsarbete och har ansvar för uppföljning av resultat, analys av resultat och att vidta de förbättringsåtgärder som krävs. Verksamhetschefen ska fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser kan inträffa som kan medföra brist i verksamhetens kvalitet, utöva egenkontroll samt ta emot och utreda synpunkter och avvikelser.

Verksamhetschefen ska

- leda verksamheten genom att planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra den hälso- och sjukvård som bedrivs i dennes verksamhet
- säkerställa att patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet i vården tillgodoses
- säkerställa att verksamheten är av god kvalitet med en god hygienisk standard,
- vara den som patient, anhöriga, personal och tillsynsmyndighet kan vända sig till med frågor rörande verksamheten
- ta fram, fastställa och dokumentera rutiner för - samt bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete
- att fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser kan inträffa som kan medföra brist i verksamhetens kvalitet, vidta åtgärder, utöva egenkontroll samt ta emot och utreda synpunkter och avvikelser

- genomföra riskanalyser inför större förändringar i verksamheten så som organisatoriska förändringar, byte av/förändrade behandlingsmetoder, medicinskteknisk utrustning mm
- ansvara för att mål formuleras och att dessa nås, samt svara för uppföljning och analys av verksamheten så att åtgärder kan vidtas för att förbättra vården

Vidare ansvarar verksamhetschefen för att

- verksamheten har den personal, utrustning och lokaler som krävs för att bedriva en god och säker vård
- medicintekniska produkter inom verksamheten används, hanteras och kontrolleras på ett korrekt sätt.
- inför anställning av ny hälso- och sjukvårdspersonal kontrollera legitimationens giltighet hos Socialstyrelsen samt att den tilltänkte anställde inte är föremål för en utredning hos Inspektionen för Vård- och omsorg (IVO)
- regelverk, riktlinjer och rutiner är kända och efterlevs av personalen
- att hälso- och sjukvårdspersonal erhåller adekvat introduktion och kontinuerlig kompetensutveckling dvs att personalens kompetens upprätthålls genom adekvata vidareutbildningsinsatser
- det inför introduktion av ny hälso-och sjukvårdspersonal finnas skriftliga rutiner med beskrivning av vem som ansvarar för introduktionen, vilka moment som ingår samt uppföljning och utvärdering (checklista och namngiven person)
- någon närstående omedelbart underrättas när en patient avlider eller en patients tillstånd allvarligt försämras
- någon närstående omedelbart underrättas när en patient är farlig för någon annans personliga säkerhet eller sitt eget liv (om en patient är farlig för enskild person ansvarar verksamhetschefen för att denna person och- om det behövs lämplig myndighet omedelbart underrättas
- om en verksam legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bedöms inte klara att utöva sitt yrke tillfredsställande pga. sjukdom och/eller missbruk av alkohol, narkotiska preparat eller andra droger ska i samråd med MAS snarast anmäla detta till Socialstyrelsen.
- upprätta årlig patientsäkerhetsberättelse

Definitionen av det medicinska ledningsansvaret

Det medicinska ledningsansvaret innebär ett ansvar för diagnostik, vård och behandling för enskilda patienter och ett yttersta ansvar för att underställd personal fullgör sina medicinska åligganden.

Ansvaret omfattar förutom vård av enskilda patienter i strikt mening också för att patientjournal förs för patienten, att befintlig medicinteknisk utrustning används på det sätt som från sjukvårdssynpunkt bäst gagnar patienten samt ansvar för en riktig och säker läkemedelshantering.
(Prop. 1989/90:81 s. 17, Prop. 1981/82:97 s. 81)

Övergripande styrdokument

- Hälsa- och sjukvårdslag (2017:30)
- Hälsa- och sjukvårdsförordning (2017:80)
- Patientsäkerhetslag (2010:659)
- Patientsäkerhetsförordningen (2010:1369)
- Patientdatalagen (2008:355)
- HSLF-FS 2017:37 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården
- HSLF-FS 2021:52 Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården